

Журнал Національної спілки журналістів України та Київського Національного університету імені Т. Шевченка. Виходить з січня 1975р.

РЕДАКЦІЙНА РАДА:

Голова - **ЛУБЧЕНКО** Ігор Федорович, голова Національної спілки журналістів України;

АЛЕКСЕЄВ Юрій Миколайович - президент Київського славістичного університету;

БРИЖ Олександр Михайлович - головний редактор газети "Донбасс";

БУРЧО Лариса Григорівна - головний редактор газети "Вечерняя Одесса";

ЄФІМОВ Микола Олексійович - генеральний директор телекомпанії "ТВ-5" (м. Запоріжжя);

ІВШИНА Лариса Олексіївна - головний редактор газети "День";

КВІТ Сергій Миронович - декан факультету соціальних наук і соціальних технологій Національного університету "Києво-Могиланська академія";

КЛИМЕНТЬЄВ Вадим Григорович - головний редактор газети "Зоря" (м. Дніпропетровськ);

КУРПІЛЬ Степан Володимирович - народний депутат України;

НАБРУСКО Віктор Іванович - президент Національної радіокомпанії України;

ПАНЧУК Дмитро Овксентійович - головний редактор газети "Житомирщина";

РІЗУН Володимир Володимирович - директор Інституту журналістики Київського Національного університету ім. Шевченка;

САВВОВ Антон Іванович - головний редактор журналу "Деловая жизнь" (м. Харків);

СОРОКА Михайло Михайлович - головний редактор газети "Урядовий кур'єр";

ТАРАСЮК Дмитро Володимирович - представник Національної ради з питань телебачення і радіомовлення України в Рівненській області;

ТОКАРСЬКИЙ Микола Миколайович - головний редактор газети "Приазовський робочий" (м. Маріуполь);

ТРОЙЦЬКА Наталя Василівна - головний редактор газети "Слава Севастополя";

ЧЕРЕМНИХ Віра Миколаївна - головний редактор журналу "Журналіст України";

ШВЕЦЬ Олександр Юхимович - головний редактор газети "Факти".

ГОЛОВНИЙ РЕДАКТОР
Заслужений журналіст України
ВІРА ЧЕРЕМНИХ.

ЖУРНАЛІСТ

УКРАЇНИ

4' 2007

У НОМЕРІ:



ХІ З'ЇД НАЦІОНАЛЬНОЇ СПІЛКИ ЖУРНАЛІСТІВ УКРАЇНИ ПЕРЕОБРАВ ГОЛОВОЮ НСЖУ ІГОРЯ ЛУБЧЕНКА, ГОЛОВОЮ РЕВКОМІСІЇ НСЖУ - ВІКТОРА ЧАМАРУ.



І підсумки, і критика, й інтрига. Нотатки делегата. Документи з'їзду.

2-6 стор., 3-4 стор обкладинки.

ТЕОРІЯ

Олександр КОНОВЕЦЬ.
Медіа-освіта та формування інноваційного середовища.



8-10 стор.

КОНКУРСИ

Поспішайте: ще встигнете надрукувати "Кредитні історії" і отримати приз.
До 6 червня будуть визначені переможці конкурсів НСЖУ. Крайче висвітлення страхової тематики.

11-13 стор.

ПРАКТИКУМ "ЖУ". ВИПУСК №7

Миколаївська обласна газета "Южная правда" - респектабельне видання.

23- 35 стор., 2 стор обкладинки.

ПОДІЇ. ФАКТИ

Юридична допомога ЗМІ - по телефону.

У колег - ювілеї: "Київська правда", "Літературна Україна", "Зоря Полтавщини", "Робітничка газета".

В Чернігівській області з'явився журналістський ліс.

6-7 стор.



ШКОЛА МЕДІА-БІЗНЕСУ

Володимир БРАДОВ. Алімжан САДЕКОВ.
Організаційно-економічні засади діяльності підприємств друкованих ЗМІ.



14- 19 стор.



ОКО "ЖУ"

Журналістські діти: які вони.
Редактор Людмила Патрікац,
художниця Олена Осадча.

19-22 стор., кольорова вкладка.

ЯК ЦЕ БУЛО

Олександр МАКАРСЬКИЙ.
Щоденники журналіста:
що залишиться після нас...

42-44 стор.



ЖИТТЯ І ТЕМИ

Ярослав КОПЕЦЬКИЙ.
Споживче кредитування:
новий етап.



36-37 стор.

МЕДІА ТА СУСПІЛЬСТВО

Володимир СТУС. Україна - не Швейцарія.
Но очень на нее похожа!



38-41 стор.

ДОКУМЕНТ

План перевірок ДПА на 2 квартал 2007 року.

41 стр.

ЗАПИТУЙТЕ - ВІДПОВІДАЄМО

Як платити редактору і головбуху.

44 стор.

взаимосвязаны: неуправляемый рост доли рекламы в общем информационном объеме издания может вызвать снижение объемов реализации его тиража вследствие оттока читателей, не интересующихся рекламой. Это говорит о том, что рекламное направление деятельности ППСМИ также требует управленческих усилий, как и производство информационного продукта.

Однако, учитывая, что объем дохода от публикации рекламы в конкретном издании находится в прямой зависимости от его успешной работы на рынке периодики (то есть объема реализации тиража, так как редакция фактически продает рекламодателю не квадратные сантиметры рекламной площади издания, а доступ к его аудитории), что на эффективность рекламы, а значит и на приток рекламодателей, на стабильность финансовых поступлений, влияют изменения количественных показателей реализации тиража, соотношения его подписной и розничной долей, качественных характеристик читательской аудитории, необходимо признать первостепенное значение деятельности ППСМИ все же на информационном рынке. Издания с незначительными тиражами не могут в полной мере использовать рекламные источники получения дохода, а то и вовсе лишаются их. Кроме непосредственно реализации тиража и оказания рекламных услуг, к источникам получения доходов предприятия печатного СМИ относятся также издательская и иная предпринимательская деятельность (см. рис. 1.4). Издательская близка к профилю основной, по характеру и направленности во многом совпадает с содержанием работы редакционных сотрудников и разворачивается на двух направлениях: газетном (выпуск приложений к основному изданию) и книжном. Отличие главным образом в том, что приложения имеют строгую периодичность, например, выходят 1 раз в неделю (месяц), и выручка от их продаж, в отличие от книжного направления, относительно регулярна и стабильна.

В отношении иной предпринимательской деятельности предприятия существует несколько точек зрения. По определению С. М. Гуревича "спектр коммерческой деятельности редакций богат и разнообразен" и сотрудникам не чужды "участие в посреднических и торговых сферах, проведение финансовых операций на бирже, организация производства различных товаров". По нашему мнению, если тому сопутствует рыночная ситуация, дополнительные источники доходов нельзя не учитывать, однако при этом должно быть соблюдено специфика деятельности предприятия печатного средства массовой информации.

Результативность деятельности ППСМИ может быть достигнута за счет максимизации результата при фиксированных расходах, минимизации расходов при фиксированном результате или оптимизации в целом соотношения расходов и результатов. Показатели экономической эффективности при достижении поставленных целей являются ключевым моментом обоснования управленческих решений, связанных с выпуском изданий, оптимизацией творческих и производственных процессов, совершенствованием товарной и ценовой политики, решением сбытовых проблем, так как еще в самом начале рыночной трансформации отечественной прессы стало очевидным, что информационные процессы требуют такого же управления, как и другие виды экономической деятельности.

Владимир БРАДОВ,
кандидат экономических наук;
Алимжан САДЕКОВ,
профессор, доктор экономических наук.

ЖУРНАЛІСТСЬКІ ДІТИ: ЯКІ ВОНИ?

Сьогодні "Око "ЖУ" пропонує читачам познайомитися з неймовірно красивими картинами молодій київській художниці Олені Осадчій.

Чому?

А тому, що Олена - донька відомого і шанованого в журналістських та фінансових колах фахівця Людмили Патрікац - головного редактора журналу "Вісник НБУ", завідувача редакції періодичних видань Нацбанку.

Саме з розповіді про Олену та її маму "ЖУ" розпочинає цикл публікацій про журналістських дітей. Які вони, наші діти, чи впливає батьківська професія на їх життєвий та професійний вибір, що робить їх особистостями, чим саме пишуться батьки-журналісти... Про все це і багато іншого ми будемо розповісти в матеріалах "Журналістські діти". Розповісти з вашою допомогою, шановні читачі. Пишіть нам і про те, що тішить, і про те, що турбує.

НАРИС - ЯК ТЕОРЕМА

Людмила Миколаївна Патрікац вважає, що у неї математичний склад розуму. "Матеріали пишу - як доводжу теорему, - каже вона. - Мене ще мій перший редактор Михайло Микитович Горопаха навчив певної технології: вишиковуєш фактаж в рядочок, кожен факт обводиш кружечком, а потім з'єднуєш їх за логікою розповіді".

Математичні здібності у неї - від батька, який свого часу закінчив Київський інститут народного господарства і любив повторювати: "Людо, гроші будуть завжди, отже й робота в тебе завжди буде. Тож йди до "наргоспу".



А мати Людмили любила вишивати й малювати квіти, віддала Людмилу до музичної школи, щоб та навчалася грі на фортепіано.

Людмила спочатку пішла в журналістику, закінчила Київський універ, працювала в рівненській (де народилася і закінчила школу) і київській "молодіжках" а пізніше, вже маючи двох дітей, коли призначили її головним редактором новоствореного журналу Нацбанку, закінчила той же київський "наргосп", що й батько. "Щоб хоч дещо розуміти в тому, про що доводиться писати", - каже вона жартома.

На прикладі Людмили Миколаївни можна вивчати, як в дитині поєднуються батьківські і материнські здібності. Два начала в ній співіснують, доповнюючи одне одного, і завдяки цьому результат - приголомшливий. Рекомендую ознайомитися з "Вісником НБУ". Журнал - науково-практичний. Тож і виглядати начебто повинен аскетично і нудно. Але дизайн видання - суперелегантний, мова - літературна, ясна і навіть красива. Приємно його взяти в руки. Відчуваєш гордість за державу.

Хоча, на мій погляд, в дизайні вісника відчувається і вплив доньки Людмили Миколаївни - художниці. Це досить цікаво: ми любимо говорити про те, як батьки виховують дітей. А діти- батьків? Безумовно, якщо існує духовний зв'язок між ними, то і вплив - взаємний, двосторонній. Людмила Миколаївна цікавиться справами доньки, а Оленка має звичку обговорювати з матусею не тільки і не стільки дівочі секрети, а й

філософські питання. "Коли бере гроші з сімейної каси (а у нас всі заробітки - в загальній касі), то вже точно знаю, що не на блузку, а на черговий філософський фоліант, - розповідає Людмила Миколаївна. - Вона відвідує філософську школу. І прочитавши сама нове одкровення, примушує й мене читати. Або читає вголос. О дванадцятій ночі. І треба слухати. А я їй свої книжки читаю. Які пробую писати".

Взагалі-то Людмила Патрікац найбільше любить писати нариси. Працюючи в Рівному і в "Молоді України" безліч їх написала. Довелося об'їздити майже всю Україну. І у "Віснику НБУ" ввела рубрику "Персоналії". Видала книжку "На березі вічності" - про відомого банкіра Олександра Веселовського, який трагічно загинув у 48 років. І зараз пише нову книгу - для душі. Встигає. Хоча доводиться, окрім роботи, й борщі варити, й іншими домашніми справами займатися.

Маленькі діти (донька і син) свого часу змусили її змінити роботу, бо не могла залишати їх вдома самих. Пішла працювати в секретаріат Верховної Ради. Думала - там буде зручніше для сім'ї, хоча й не любила і не любить застій, нерухоме болото. Але не так сталося, як бажалося: редагування депутатських екзерсисів - ще та робота. Це сьогодні вони дещо навчилися говорити красиво, а тоді... Втім, Людмила не скаржиться на долю: робота у Верховній Раді навчила її бездоганно редагувати матеріали, бути дуже вимогливою до стилю, до мови. До речі, досить рідкісне в наш час вміння - якість текстів у багатьох виданнях, як нині модно казати, нижче від плінтуса.

А що ж діти? Розповідає сімейний анекдот. Викликають маму до школи, а син каже: "Вона не зможе прийти". "Чому?". "Тому що вона вдень спить". "А що вона вночі робить?". "Працює". "А де ж працює твоя мама?". "У Верховній Раді"... Німа сцена.

Дійсно, доводилося працювати позмінно. Обсяг роботи великий - стенограми засідань, які треба було підготувати до друку дуже оперативно. Але це зовсім не лякало. Важче було адаптуватися в чиновницькій атмосфері. Це ж особливий клімат. Від редакційного відрізняється колосально.

Здібну журналістку дуже скоро помітили, і коли Віктор Ющенко, який на той час очолював Національний банк, вирішив видавати журнал центрального банку держави, то на посаду головного редактора запросили саме Людмилу Патрікац. Як фінасист Ющенко уявляв собі це видання просто збірником нормативних актів, які б оперативно друкувалися після їх затвердження. Людмила запропонувала зробити повноцінний журнал, а нормативні акти друкувати в додатку до нього. Пропозиція сподобалася, а втілювати її в життя довелося Людмилі разом з творчим колективом, кістяк якого сформувався саме з тих талановитих журналістів, з якими вона працювала у Верховній Раді і "Молоді України", - Дмитра Крохмалюка, Милани Бойчук, Світлани Компанієць, Любові Понур...

Сьогодні Патріац - головний редактор щомісячного "Вісника Нацбанку" (до речі, журнал ВАКівський), додатків до нього - щомісячного збірника "Законодавчі і нормативні акти з банківської діяльності" і щорічного - "Банкноти і монети України" (останній - українсько - англійське видання). А ще їх редакція готує до друку щомісячне статистичне видання "Бюлетень НБУ", щоквартальне - "Платіжний баланс і зовнішній борг України", а також "Річний звіт НБУ".

Отакий обсяг роботи. Звичайно, частину видань готують відповідні департаменти Нацбанку, статті подають автори (надрукуватися у віснику - велика честь), але ж залишається ще планування, редагування, дизайн, верстка, контакти з друкарнею тощо. Залишаються улюблені рубрики "для душі" - "Персоналії", "Банкіри і мистецтво". Словом, готовий продукт, вважає Людмила Миколаївна, - то їхня редакційна "дитинка", за яку вони несуть відповідальність.

НАЙКРАЩІ ТВОРИ ЛЮДМИЛИ ПАТРІАЦ

А тимчасом підростали діти - кращий твір Людмили Патріац. Природа розподілила між сином і дочкою два материнських начала: художнє й математичне. Син Іван обрав той "наргосп", куди дідусь настійливо рекомендував піти самій Людмилі. А донька слідом за бабусею малює. Тільки вже не як аматор, живопис став її професією і життям.

Втім, хоча Оленка й закінчила художню школу, мама Люда наполягала все на тому ж "наргоспі". І що ви думаєте! Дівчина вагалася, розуміючи, що до інституту народного господарства їй буде легше вступити, ніж до Академії образотворчого мистецтва та архітектури, попросила поради у восьмирічного брата. І що той

сказав? "Ти зараз перекреслюєш все своє життя. І обираєш зовсім інше. То чи треба так робити?". І Оленка пішла в академію.

Як виховуються журналістські діти? Це вже точно - не під постійним наглядом. Банально, але факт - виховують не нотації, а власний приклад. Нелегко було піднімати двох дітей, та ще працювати в журналістиці. Втім, можливо, якби Людмила скаржилася на життя, дратувалася від безкінечних життєвих проблем, і діти вирости б нитиками. Ні, вона з ентузіазмом і оптимізмом і нову роботу опанувала, і з хатніми клопотами справлялась.

Ну, скажіть, будь ласка, чи не бурчали б ви, аби ваша дитина зробила художньою майстерню свою 11-метрову кімнату в їх квартирі на Позняках! А Людмила Миколаївна скаржить тільки, коли фарби особливо "пахучі". Розуміє, що молодій художниці треба пройти процес становлення. І донька не висловлює претензій до матері, що та, займаючи таку посаду, не вибила досі приміщення для майстерні. Не їхні це правила і традиції - давити, хапати, виривати, хитрувати, домовлятися з сильними світу цього, кланятися.

Вони розраховують на власні сили, їх це влаштовує. Можливо, такі принципи - теж від журналістської професії матері. Адже для журналіста обмін "послугами" означає одне - пиши неправду або замовчуй правду.

Однак не можу не звернути увагу читачів-журналістів на цей кричущий факт байдужого ставлення держави і влади до культури взагалі і образотворчого мистецтва зокрема. "ЖУ" вже розповідав, як в інших країнах підтримують молодих митців. Навіть в авторитарній Беларусі майстерні художникам надаються безплатно. А в Києві, розповідає Олена, вже й на Андріївському узвозі відбирають майстерні. Пан Черновецький в усьому бачить тільки бізнес. От і вимагає від художників,



неважливо - відомих чи початківців, круту орендну плату, котру зможуть "потягти" лиш деякі. Але, як дуже правильно вважає письменниця Оксана Забужко (її твори більше видаються за кордоном, ніж у нас), ідентифікація країни не за кількістю мільйонерів чи мільярдерів відбувається, а за відомими художніми іменами. Польща - Шопен, Італія - Леонардо да Вінчі, Росія - Достоевський, Франція - Клод Моне...

Про українські великі імена зарубіжжя знає мало. А про сучасні таланти - й поготів. То чому ж медіа не піклується про молодих художників, чому не б'є на сполох, не зупиняє мера-бізнесмена?

Та повернімося до кращих творів Людмили Патріац - її дітей.

Іван вступив до Київського Національного економічного університету на "міжнародну економіку". Четвертий курс закінчує. Досконало вивчив англійську. "Для нього однаково, якою мовою спілкуватися, - з гордістю каже Людмила Миколаївна, - українською, російською чи англійською". Недавно пішов працювати в аудиторську фірму і вже отримав першу зарплату, зовсім не зайву в сімейному бюджеті. Взагалі він для мами і сестри - опора і підтримка, найсерйозніша людина в їх сім'ї.

А про Оленку - особлива розмова. Малювати почала з п'яти років. Але спочатку мама віддала її до музичної школи. І хоча в той день, коли треба було йти на сольфеджіо, у Лени вже зранку боліли й живіт, і голова, матуся була невблаганною. Зрозуміле кредо всіх батьків: треба дитину так завантажити, щоб хвилини вільної не мала. Людмила Миколаївна згадує, як хитро діяла її власна мама. "Донечко, наносиш у дїжечку води і будеш вільна". А в дїжечці - діра. І носила Людмила тую воду, доки вже й гуляти розхотілося.

Але у Людмили Миколаївни дістало розуміння не ламати дитини, коли вона заявила, що до музичної школи більше не піде (до речі, в цьому була винна черства і неуважна вчителька), дістало терпіння і сили, коли Оленка в одинадцятирічному віці перейшла до художньої школи, до якої вимушена була їздити щодня з Троєщини аж на Сирець.

От що означає не помилитися у передчутті! Вже в 9 років у районній школі мистецтв на Троєщині у Оленки відбулася перша персональна виставка. А головне - дівчина навіть не ставила перед собою запитання, чи це її справа, вона просто жила малюванням. "Мені подобалося і хотілося кожного дня працювати"...

ДУША ХУДОЖНИКА

У 2004 році Олена Осадча закінчила магістратуру Національної академії образотворчого мистецтва та архітектури (майстерня історичного живопису професора Феодосія Гуменюка). В бакалаврській дипломній роботі "Джордано Бруно: "Спалити - не спростувати" проявилися не тільки філософсько-художні принципи Олени, а й риси характеру. Це ж треба: картина два на

три метри! Пропорції вражали.

А втім уважніше придивіться до запропонованої "ЖУ" репродукції: гра світла і темряви, "білих" і "чорних" персонажів - це неначе суть людського життя у символічному перекладі історичного сюжету.

В магістерській роботі "Одкровення Вагнера" вона знову звертається до історії. Цього разу її героєм став Людвіг Баварський, король, який опікувався духовністю та інтелектом нації. Реальні постаті композитора і короля - вгорі. А внизу - сюжет опери Вагнера про пошуки символічної чаші Грааля. Це розповідь про те, як мрія підносить життя до вершин щастя і чистоти. Мрія, втілена у мистецтві.

Олені дорікали: "Чому не національні герої? Скворода, наприклад". "А чому не Людвіг Баварський, - питає художниця, - як приклад ставлення правителя до мистецтва? Він будував замки, підтримував художників і музикантів". Українські художники ще чекають на свого Людвіга Баварського.

Взагалі в доробку Олени Осадчої - понад двісті картин. Найбільше - пейзажів. Цікаво, що художниця захоплюється архітектурними спорудами, тобто, творінням рук людських. Ці замки, мости, вузькі вулички, різнокольорові будиночки наче живі, вони посміхаються і сумують, плачуть і задумливо мовчать. У кожного пейзажу - свій настрій. Дуже тонкий і ліричний.

Не забуває Олена і свої спеціальності - історичного живопису. Зараз вона викладає фреску на кафедрі сакрального мистецтва в Київському державному інституті декоративно-прикладного мистецтва і дизайну ім. І.М. Бойчука. Вчиться в аспірантурі. І тему для кандидатської обрала мало вивчену (це сімейний характер - братися за найважче): українська хатня ікона 18-19 століття.

Якщо сприймати картину як дзеркало душі митця, то у юної Олени вона здається такою чутливою і ранимою і водночас такою мудрою і печальною...

Питаю, чому ж цей настрій панує в її пейзажах? "Я так бачу", - відповідає.

Роботи Олени Осадчої зберігаються в приватних колекціях у Києві, Львові, Рівному, в Польщі та Італії. Вісім персональних виставок, участь в багатьох всеукраїнських експозиціях - солідна біографія як для початківця.

Київ і Львів, Крим і Альпи, Венеція і Прага, Несебр і Страсбург, Рим і Санкт-Петербург... Олена любить подорожі і завжди привозить купу вражень і замальовок. Можливо, це захоплення філософією, можливо, просто божий дар, але художниця якимось чином відчуває характер міста, вулички чи замку, його індивідуальність і аромат.

Такі роботи прикрасили б і кабінети та помешкання журналістів. Впевнена, що ці пейзажі надихнули б на хвилюючі і глибокі матеріали. До речі, а що у вас на стінах, колеги?

Віра ЧЕРЕМНИХ.

НА ФОТО: мама й донька; Олена захищає диплом.